

2023/2104(INL)

22.1.2024

JELENTÉSTERVEZET

az európai parlamenti helyek elosztásának állandó rendszeréről
(2023/2104(INL))

Alkotmányügyi Bizottság

Társelőadók: Ana Collado Jiménez, Niklas Nienaaß

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
A JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY MELLÉKLETE.....	9

AZ EURÓPAI PARLAMENT JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az európai parlamenti helyek elosztásának állandó rendszeréről (2023/2104(INL) – (2023/2104(INL))(NLE))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 14. cikkének (2) bekezdésére,
 - tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés 106a. cikkének (1) bekezdésére,
 - tekintettel az Európai Parlament összetételéről szóló, 2018. február 7-i állásfoglalására (2017/2054(INL) – 2017/0900(NLE))
 - tekintettel az Európai Parlament összetételéről szóló, 2023. június 15-i és az Európai Parlament összetételének megállapításáról szóló európai tanácsi határozat tervezetéről szóló, 2023. szeptember 13-i jogalkotási állásfoglalására (00013/2023 – C9–0319/2023/0900(NLE)),
 - tekintettel az Európai Parlament összetételének megállapításáról szóló, 2023. szeptember 22-i (EU) 2023/2061 európai tanácsi határozatra,
 - tekintettel az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról, a 76/787/ESZAK, EGK, Euratom tanácsi határozat és az e határozathoz csatolt, az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány hatályon kívül helyezéséről szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról szóló, 2022. május 3-i jogalkotási állásfoglalására (az európai uniós választójog reformjáról szóló, 2022. május 3-i állásfoglalás),
 - tekintettel az Európa Tanács Velencei Bizottságának választási magatartási kódexére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 46., 54. és 90. cikkére,
 - tekintettel az Alkotmányügyi Bizottság jelentésére (A9-0000/2024),
- A. mivel az Európai Parlament az egyetlen olyan uniós intézmény, amely a polgárokat közvetlenül képviseli; mivel a polgárok azon megalapozott elvárása, hogy tisztességesen képviseljék őket ebben az intézményben, a demokratikus legitimitást érintő kérdés;
- B. mivel az EUSZ 14. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy az Európai Parlament az Unió polgárainak képviselőiből áll;
- C. mivel a 14. cikk (2) bekezdése különleges jogalkotási eljárást határoz meg a Parlament összetételéről szóló határozat elfogadására; mivel a Parlamentet illeti meg a kezdeményezés joga az Európai Parlament összetételére vonatkozó javaslattal kapcsolatban, az Európai Tanács pedig egyhangúlag és a Parlamenttel egyetértésben

határoz; mivel az intézmények eddig nem állapodtak meg e különleges jogalkotási eljárás alkalmazásának részletes szabályairól;

- D. mivel az Európai Parlament összetételének meg kell felelnie az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 14. cikke (2) bekezdésének első albekezdésében meghatározott feltételeknek, vagyis az Unió polgárait képviselők száma – az elnököt nem számítva – nem haladhatja meg a hétszázötvenet, e képviselő arányosan csökkenő módon valósul meg, ahol a tagállamonkénti legalsó küszöbérték legalább hat tag, és egyik tagállamnak sem lehet több mint kilencvenhat képviselői helye;
- E. mivel a tagállamonkénti képviselői helyek számának kiszámításához az Eurostat a tagállamok lakóhellyel rendelkező népességére vonatkozó adatait kell alapul venni, az 1260/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel létrehozott módszerrel összhangban; mivel a számítás a mobilis uniós polgárokat is figyelembe veszi;
- F. mivel az Európai Tanács többször is kérte, hogy a Parlament javasoljon egy objektív, méltányos, tartós és átlátható módszert az európai parlamenti képviselői helyek elosztására; mivel a kérdés vizsgálata ellenére a Parlament eddig nem terjesztett elő egy ilyen elosztási módszerre irányuló javaslatot; mivel a Parlamentet ismételten felszólították egy javaslat előterjesztésére, mivel az Európai Parlament összetételének megállapításáról szóló, 2023. szeptember 22-i (EU) 2023/2061 európai tanácsi határozat arra kéri, hogy 2026 végéig – és az összetételére vonatkozó javaslat benyújtását megelőzően – az Európai Parlament egy, a csökkenő arányosság elvét alkalmazó objektív, méltányos, tartós és átlátható módszert javasoljon a képviselői helyek elosztására vonatkozóan, az intézmények Szerződések szerinti előjogainak sérelme nélkül; mivel az Európai Tanács határozata kimondja továbbá, hogy a lehetséges jövőbeli fejlemények hatását szem előtt tartva, egy ilyen módszernek az európai parlamenti képviselői helyek fenntartható legnagyobb számát kell szavatolnia;
- G. mivel az Európai Parlament összetételének megállapításáról szóló, 2023. szeptember 22-i (EU) 2023/2061 európai tanácsi határozat a 2024–2029-es jogalkotási ciklusra vonatkozóan 705-ről 720 főre növeli a Parlament létszámát; mivel a Szerződés jelenleg 751 képviselőben határozza meg a felső határt; mivel a képviselői helyek egyes tagállamok általi elvesztésének elkerülésére alkalmazott jelenlegi megoldás – vagyis a fennmaradó helytartó használata a felső határ eléréséig – nem fenntartható, és nem járul hozzá a képviselői helyek méltányosabb elosztásához; mivel ez a helyzet kiemeli, hogy megállapodásra van szükség a képviselői helyek elosztásának objektív, méltányos, tartós és átlátható módszeréről;
- H. mivel az EUSZ 14. cikke (2) bekezdésének alkalmazása keretében a Parlament javasolta, az Európai Tanács pedig jóváhagyta a következő elvek tiszteletben tartását:
- az európai parlamenti képviselői helyek száma – az elnököt nem számítva – nem haladhatja meg a 750-et,
 - a képviselői helyek tagállamok közötti elosztása arányosan csökkenő módon valósul meg, a tagállamonkénti alsó küszöbérték legalább hat tag, a felső küszöbérték pedig legfeljebb kilencvenhat tag, miközben az elosztás a lehető legpontosabban tükrözi a tagállamok népességének nagyságát,

- a csökkenő arányosság meghatározása a következő: az egyes tagállamok népessége és képviselői helyeinek száma közötti arány a legközelebbi egész számra történő felfelé vagy lefelé kerekítés előtt az adott tagállam népessége tekintetében annak függvényében változik, hogy egy népesebb tagállam európai parlamenti képviselője több polgárt képvisel, mint egy kevésbé népes tagállam képviselője, és fordítva, minél népesebb egy tagállam, annál nagyobb a jogosultsága az európai parlamenti képviselői helyek nagy számára;
- mivel az európai parlamenti képviselői helyek számszerű elosztásakor figyelembe kell venni a tagállamokban bekövetkezett demográfiai változásokat;
- I. mivel ezeken az elveken túlmenően a képviselői helyek jövőbeli elosztási módszerének objektívnek és átláthatónak kell lennie az alkalmazott eljárás és a felhasznált adatok tekintetében, méltányosnak kell lennie a szavazatok egyenlősége tekintetében, alkalmazása tekintetében pedig tartósnak kell lennie, függetlenül a tagállamok népességében, a tagállamok számában és az európai parlamenti képviselői helyek teljes számában tapasztalható változásoktól;
- J. mivel biztosítani kell, hogy az elosztási módszer elég rugalmas legyen ahhoz, hogy megfeleljen az EU jövőbeli bővítéseinek és az alkalmazandó uniós jog, különösen a Szerződések vagy az uniós választási jog esetleges változásainak;
- 1. hangsúlyozza, hogy az európai választások megszervezésének előfeltételét képezi az Európai Parlament összetételére vonatkozó határozat; hangsúlyozza, hogy a Velencei Bizottság iránymutatásaival összhangban e választásoknak szabadnak, egyetemesnek, egyenlőnek, közvetlennek és titkosnak kell lenniük;
- 2. üdvözli, hogy az Európai Tanács (EU) 2023/2061 határozata megbízta a Parlamentet, hogy tegyen javaslatot a képviselői helyek csökkenő arányosság elvét alkalmazó objektív, méltányos, tartós és átlátható elosztási módszerére, az intézmények Szerződések szerinti előjogainak sérelme nélkül;
- 3. rámutat arra, hogy a Szerződésben foglalt követelmények a politikai realitásokkal együtt minden választási ciklusban ad hoc megállapodásokhoz vezettek az Európai Parlament összetételére vonatkozóan; megjegyzi, hogy az átpolitizáltság oka az, hogy minden tagállam célja az elvesztett képviselői helyek számának minimalizálása és a megszerzett képviselői helyek számának abszolút vagy relatív értelemben történő maximalizálása; hangsúlyozza, hogy a képviselői helyek elosztásával kapcsolatos legutóbbi két határozatban azokat a helyeket osztották el, amelyek az Egyesült Királyság EU-ból való kilépését követően szabadultak fel; kiemeli, hogy ez a stratégia hosszú távon nem fenntartható, tekintettel a Szerződésben 751 képviselői helyben meghatározott felső határra és a politikai megoldás potenciálisan torzító hatásaira, ami megnehezíti a méltányos elosztásról szóló jövőbeli megállapodásokat;
- 4. hangsúlyozza, hogy a helyek elosztásának módszere remek lehetőséget kínál arra, hogy a jövőben olyan állandó rendszer álljon rendelkezésre, amelynek segítségével objektív, méltányos, tartós és átlátható módon oszthatók el az európai parlamenti képviselői helyek;
- 5. hangsúlyozza, hogy a legmegfelelőbb képlet kiválasztásakor elsőbbséget kell biztosítani

az objektív és tényeken alapuló kritériumoknak; úgy véli továbbá, hogy meg lehet fontolni a Szerződés vonatkozó rendelkezéseinek módosítását;

6. határozottan úgy véli, hogy az állandó elosztási rendszerre vonatkozó szakértői tanácsadás könnyen hozzáférhető; hangsúlyozza, hogy a létező politikai realitásokra tekintettel kulcsfontosságú a legmegfelelőbb rendszer megtalálása, a kiigazítások és az alternatívák megfontolása mellett;

Az európai parlamenti képviselői helyek elosztására vonatkozó elvek és kritériumok

7. megjegyzi, hogy az Európai Unióról szóló szerződés 14. cikkének (2) bekezdése számbeli kritériumokat állapít meg a képviselői helyek tagállamok közötti elosztására vonatkozóan azáltal, hogy minimális és maximális értékeket rögzít a kiosztható helyek száma tekintetében, és meghatározza az európai parlamenti képviselők összlétszámát; megjegyzi továbbá, hogy a Szerződés azt is előírja, hogy a képviselői helyeket arányosan csökkenő módon kell elosztani; hangsúlyozza, hogy bármely képletnek meg kell felelnie ezeknek a kritériumoknak;
8. hangsúlyozza, hogy minden választott módszernek átláthatónak kell lennie; ezért továbbra is támogatja, hogy a számításokhoz az Eurostat nyilvánosan hozzáférhető adatait használják fel a népességi adatok hivatalos forrásaként; teljes mértékben támogatja, hogy ugyanazokat a népességi adatokat vegyék alapul az EP összetételére és a Tanácsban a minősített többségre vonatkozó számításokhoz;
9. rámutat arra, hogy a választott módszernek érthetőnek kell lennie, elkerülve a polgárok számára érthetetlen szintű összetettséget;
10. megjegyzi, hogy a csökkenő arányosságot egy adott tagállam állampolgárainak képviseleti aránya, azaz a tagállam népessége és a képviselői helyeinek kerekítés előtti száma közötti arány alapján értékeli; megállapítja, hogy a csökkenő arányosság azt jelenti, hogy az arány a különböző tagállamok esetében eltérő; megjegyzi továbbá, hogy minél nagyobb a népesség, annál nagyobb mértékben jogosult az adott tagállam képviselői helyekre, miközben a népességnek az európai parlamenti képviselők számához viszonyított aránya is növekszik; megjegyzi és elfogadja, hogy a csökkenő arányosság a nagyobb népességű tagállamok polgárainak alulreprezentáltságát és a kisebb népességű tagállamok polgárainak felülreprezentáltságát vonja maga után; úgy véli, hogy ez az elv a jelenlegi uniós intézményi keretek között indokolt;
11. úgy véli, hogy a képletben alapuló állandó rendszernek tartósnak és ezért kellően rugalmasnak kell lennie ahhoz, hogy figyelembe vegye a népességi adatok változásait, a jövőbeli bővítéseket és az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések, például a választási jog vagy a Szerződések lehetséges változásait;
12. hangsúlyozza, hogy a méltányos módszernek olyan elemeket kell tartalmaznia, amelyek egyensúlyt teremtenek az összes tagállam polgárainak érdekei között, ugyanakkor tiszteletben tartják az intézményrendszer Szerződésekben rögzített általános egyensúlyát az uniós polgárok közvetett döntéshozatali hatásköre tekintetében, akiket az Európai Parlamentben az európai parlamenti képviselők, a Tanácsban pedig kormányaik képviselnek;

A legmegfelelőbb rendszer kiválasztása

13. megjegyzi, hogy a csökkenő arányosság fogalmának az Európai Parlament¹ és az Európai Tanács² által elismert meghatározása nem jelent konkrét módszert az EP-ben a képviselői helyek elosztására, hanem matematikailag végtelen számú lehetőség közül lehet választani;
14. rámutat a képlettel kapcsolatos korábbi ajánlások nagy számára³;
15. megállapítja, hogy a képviselői helyek elosztására vonatkozó korábbi ajánlások több elemből álltak; megjegyzi, hogy ezek többek között magukban foglalták a képviselői helyek rögzített kiinduló számát valamennyi tagállam számára, valamint a fennmaradó helyeknek a népességi adatok arányában történő elosztását, legfeljebb 96 képviselői hely erejéig; hangsúlyozza, hogy ezeket az ajánlásokat, például az úgynevezett „cambridge-i kompromisszumot” bírálatok érték amiatt, hogy bizonyos körülmények között nem tartják tiszteletben a Szerződésben foglalt kritériumokat, például a csökkenő arányosságot;
16. megjegyzi továbbá, hogy a „cambridge-i kompromisszumot” kritikával illették amiatt, hogy figyelmen kívül hagyja a közepes méretű tagállamok polgárainak érdekeit, mivel ezen országok számára képviselői helyek elvesztéséhez vezetett; emlékeztet arra, hogy a Tanácsban jelenleg alkalmazott minősített többségi szavazási eljárás átfogó reformjára van szükség a „cambridge-i kompromisszum” e tendenciájának ellensúlyozása érdekében; sajnálattal veszi tudomásul, hogy a jelentős politikai akadályok, például a Szerződés módosítása miatt ezekre a reformokat soha nem került sor;
17. hangsúlyozza, hogy minden választott módszernek meg kell őriznie az ismert képletek előnyeit, és egyúttal minimalizálnia kell azok hátrányait; rámutat arra, hogy a képviselői helyek elosztásának rendszerében a képviselői helyek kiinduló számát meghatározó elemek használhatók fel a kisebb tagállamok polgárai demokratikus képviseletének biztosítására, míg az arányos elemek biztosítják, hogy minél nagyobb valamely tagállam népessége, annál több képviselői helyet osszanak ki számára; kiemeli, hogy a tagállamok népességének négyzetgyökével arányosan elosztott képviselői helyek hozzájárulnak a csökkenő arányosság megvalósításához és a kis- és közepes méretű tagállamok polgárainak demokratikus képviseletéhez; úgy véli, hogy ezen elemek kombinációja matematikai képletté alakítható, és a legmegfelelőbb elosztási rendszer alapjául szolgálhat; úgy véli, hogy erre az elosztási rendszerre politikai határozat formájában kell javaslatot tenni és azt elfogadni;
18. javasolja, hogy a képviselői helyek új elosztási rendszerét az ezen állásfoglalás elfogadása utáni parlamenti ciklust követő parlamenti ciklustól kezdődően alkalmazzák

¹ Az Európai Parlament összetételéről szóló, 2023. június 15-i és 2023. szeptember 13-i jogalkotási állásfoglalás az Európai Parlament összetételének megállapításáról szóló európai tanácsi határozat tervezetéről (00013/2023 – C9–0319/2023–2023/0900(NLE))

² Az Európai Tanács (EU) 2023/2061 határozata (2023. szeptember 22.) az Európai Parlament összetételének megállapításáról

³ E képletek között szerepel a cambridge-i kompromisszum, a Power-módszer, a parabolikus módszer, a D'Hondt-módszert, a 0,5 DPL-módszer és az FPS-módszer.

a képviselői helyek tagállamok közötti elosztására;

19. úgy véli, hogy a képviselői helyek elosztási rendszere megkönnyíti az Európai Parlament számára, hogy gyorsan elfogadja az Európai Tanácshoz intézett, az Európai Parlament összetételére vonatkozó javaslatát; úgy határoz, hogy a képviselői helyek elosztásának e rendszerére alapítja az Európai Tanácshoz intézett javaslatát; rámutat, hogy az Európai Parlament összetételéről szóló európai tanácsi határozathoz a Parlament egyetértésére van szükség; úgy határoz továbbá, hogy nem adja egyetértését az Európai Tanács határozatához, amennyiben az eltér a Parlament által javasolt elosztási rendszer alkalmazásából következő elosztástól;
20. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt a jogalkotási állásfoglalást, valamint az ahhoz mellékelt javaslatot az Európai Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok parlamentjeinek és kormányainak.

A JOGALKOTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY MELLÉKLETE

Javaslat

AZ EURÓPAI TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Parlament összetétele tekintetében alkalmazandó képviselőihely-elosztási módszer létrehozásáról

AZ EURÓPAI TANÁCS,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 14. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 106a. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Parlament javaslatára¹,

tekintettel az Európai Parlament véleményére²,

mivel:

- (1) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 14. cikke (2) bekezdésének első albekezdése megállapítja a Parlament összetételére vonatkozó kritériumokat.
- (2) Az EUSZ 10. cikke többek között úgy rendelkezik, hogy az Unió működése a képviseleti demokrácián alapul, amelyben a polgárok közvetlen képviselése az Unió szintjén az Európai Parlamentben valósul meg, a tagállamok képviselétét pedig a kormányuk látja el a Tanácsban, amelyek maguk vagy nemzeti parlamentjüknek, vagy a polgáraiknak tartoznak demokratikus felelősséggel.
- (3) Az EUSZ 14. cikkének (2) bekezdése ezért a Szerződésekben meghatározott szélesebb intézményi rendelkezések összefüggésében alkalmazandó, amely magába foglalja a Tanácsban folyó döntéshozatallal kapcsolatos rendelkezéseket is.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A képviselői helyeknek a tagállamok lakóhellyel rendelkező népessége alapján történő elosztásakor tiszteletben kell tartani a következő elveket:

¹ A ...-án/-én elfogadott javaslat (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

² ...-i egyetértés (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

- a képviselői helyek tagállamok közötti elosztása arányosan csökkenő módon valósul meg, miközben az elosztás a lehető legpontosabban tükrözi a tagállamok népességének nagyságát,
- a csökkenő arányosság meghatározása a következő: az egyes tagállamok népessége és képviselői helyeinek száma közötti arány a legközelebbi egész számra történő felfelé vagy lefelé kerekítés előtt az adott tagállam népessége tekintetében annak függvényében változik, hogy egy népesebb tagállam európai parlamenti képviselője több polgárt képvisel, mint egy kevésbé népes tagállam képviselője, és fordítva, minél népesebb egy tagállam, annál nagyobb a jogosultsága az európai parlamenti képviselői helyek nagy számára;
- az európai parlamenti helyek számszerű elosztásakor figyelembe kell venni a tagállamokban bekövetkezett demográfiai változásokat.

2. cikk

A tagállamok teljes népességét a Bizottság (az Eurostat) számítja ki a tagállamok által szolgáltatott adatok alapján, az 1260/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben³ meghatározott módszerek megfelelően.

3. cikk

1. Az e határozat elfogadása utáni parlamenti ciklust követő parlamenti ciklustól kezdve a megválasztott európai parlamenti képviselők számát a következőképpen kell kiszámítani:

[hely fenntartva]

4. cikk

E határozat elfogadása utáni parlamenti ciklust követő parlamenti ciklus kezdete előtt az Európai Parlament az EUSZ 14. cikkének (2) bekezdésével összhangban javaslatot nyújt be az Európai Tanácsnak az európai parlamenti helyeknek a 3. cikkben meghatározott képlet szerint kiszámított, naprakésszé tett elosztására vonatkozóan.

5. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napját követő napon lép hatályba.

Kelt ...

*Az Európai Tanács részéről
az elnök*

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1260/2013/EU rendelete (2013. november 20.) az európai demográfiai statisztikákról (HL L 330., 2013.12.10., 39. o.).